

Nhân mùa Phật Đản

bàn về cảnh giới an lạc

Trong mùa Phật Đản mọi người con Phật hướng về Đức Từ Phụ Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni, hóa thân thái tử Tất Đạt Đa ở thành Ca Tỳ La Vệ cách đây hơn hai ngàn năm. Với niềm hân hoan đón mừng ngày đại lễ Phật Đản năm nay, chúng ta lắng lòng tưởng niệm đấng đại ân sư của tất cả chúng sinh đang trầm luân trong bể khổ bởi còn nhiều chấp ngã, tham lam, sân hận và si mê. Đối với chúng ta, Đức Phật Thích Ca là một biểu tượng cho sự hy sinh cao cả, cho lòng từ bi vô lượng để cứu độ muôn loài, thoát khỏi kiếp sống mê lầm, tăm tối của trần thế hiện nay. Ngài là ánh đuốc soi đường, là kim chỉ nam cho từng hành động, từng lời nói, và từng cách suy nghĩ của chúng ta trong cuộc sống hàng ngày.

Là người con Phật, chúng ta phải hiểu rằng cuộc sống hôm nay là kết quả hệ lụy của nhiều hành động trong quá khứ, hoặc gần, hoặc xa, và cũng là nguyên do thành tựu cho kiếp sống tương lai, mà trong Phật giáo thường gọi là nghiệp quả, hay nói một cách đơn giản hơn là luật vay trả tự nhiên, nhân nào quả nấy. Sự liên hệ di truyền: quá khứ, hiện tại và tương lai gắn liền với chuỗi dài sự sống bất tận và biến chuyển không ngừng. Theo quan niệm của đạo Phật thì sự sống và chết chỉ là một sự thay đổi hình thái cuộc đời của một cá nhân. Cũng giống như khi mặt trời xuất hiện thì chúng ta nói là ban ngày, và khi không còn có mặt trời nữa thì chúng ta nói đó là ban đêm. Nhưng thật ra, không phải mặt trời biến mất trong lúc ban đêm, mà nó chỉ thay đổi vị trí ở một chỗ khác trong cái thời điểm đó mà thôi. Trong tương quan của cuộc đời, khi chúng ta thấy một người tắt hơi, nhục thể từ từ bị hoại diệt rồi biến mất khỏi thế gian, chúng ta nói người đó chết. Nhưng đó chỉ là quan niệm thông thường của thế gian về sự chết và sự sống mà thôi. Kỳ thực, khi một người không còn ở thế gian này thì về một thế giới khác, tốt hơn hay xấu hơn là do kết quả những hành động đã qua của người đó. Chúng ta không thấy họ đi về đâu chỉ vì chúng ta không ở

cùng một thế giới với họ, hay vì chúng ta không ở cùng một thể trạng với họ mà thôi. Vấn đề này có thể gây nhiều tranh luận vì không phải mọi người đều nhìn thấy một sự việc giống nhau bởi sự khác biệt về kiến thức hay về quan niệm tâm linh. Vả lại chúng ta thường chỉ nhìn thấy cái hình tướng bên ngoài mà không nhìn thấy cái thật tướng bên trong của mọi vật thể trên thế gian này. Cũng giống như chúng ta chỉ thấy ánh sáng của một ngọn đèn điện mà không bao giờ thấy được luồng điện là như thế nào, mặc dù không ai có thể phủ nhận sự hiện hữu của luồng điện cả.

Cứu cánh của đạo Phật là sự giải thoát, là cảnh giới niết bàn, nơi đó hoàn toàn an lạc, không có khổ đau, không có sinh, không có già, không có bệnh và cũng không có chết. Trong chúng ta chắc không có ai đã từng thấy được niết bàn; nhưng thử hỏi chúng ta dám quả quyết là không có niết bàn vì chưa ai thấy được hay không? Nếu chúng ta quả quyết như vậy, thì chúng ta phủ nhận cái màn vô minh bao trùm kiến thức của mình – là nguyên do đưa đến sự làm tướng, lẫn lộn giữa cái mình thấy và thật tướng của cái mình thấy. Ngay cả những hình tướng của một số vật thể như điện, như gió, như lửa chẳng hạn, mà chúng ta có bao

giờ thấy được nó như thế nào đâu; nhưng ai dám nói là những thứ này không có thực trên đời này? Ý tưởng về cõi niết bàn cũng vậy. Đó là thế giới an lạc, bất sinh bất diệt của đức Phật, mà mọi người đều có thể tìm đến và chọn làm nơi trú xứ vĩnh viễn cho mình. Đức Phật đã tìm thấy những con đường giải thoát và Ngài đã dày công dìu dắt chúng sinh từ hơn hai năm qua, sau khi giáng trần với tục danh là Thái tử Tất Đạt Đa tại cung thành Ca Tỳ La Vệ.

Con đường giải thoát của đức Thích Ca từ phụ là một con đường giác ngộ, rộng thênh thang, có cả 84,000 lối vào, mà mỗi lối vào thường được gọi là một pháp môn. Trong phạm vi bài này, chúng ta không thể bàn hết các pháp môn đó, nhưng chúng ta chỉ có thể hiểu rằng giáo pháp của đức Phật Thích Ca vô cùng rộng lớn để có thể áp dụng cho từng hoàn cảnh cá nhân. Một cách nói về con đường giải thoát của Phật Giáo là: chúng ta bắt đầu từ cái tâm để đi đến cái tâm của mình. Như vậy thì chúng ta khởi hành từ một điểm và đi đến chính cái điểm khởi hành đó, tức là “tâm”, để bước vào cái thế “bất sinh bất diệt” của Đức Phật; bởi vì Phật chính ở trong tâm của mọi người! Đây chính là con đường giác ngộ, trông rất gần mà lại rất xa, không phải dễ dàng đi tới được, nếu con người vẫn còn chấp ngã, tham lam, sân hận và si mê.

Chấp ngã, tham lam, sân hận và si mê là những vấn đề lớn trong đạo Phật. Trong ngày mừng Phật Đản năm nay, chúng ta hãy thử tự quán chiếu để nhìn lại cái chân tướng của chính mình, thử xem mình còn vướng mắc những chứng bệnh “chấp ngã, tham lam, sân hận và si mê” hay không. Những chứng bệnh này thường xâm nhập vào thân, miệng và ý của chúng ta. Tất cả những cảm giác lợi lạc về thân, miệng và ý đều có thể nói đó là những triệu chứng của lòng tham. Hãy tự hỏi mình có từng nổi cơn giận hay không? Mình có từng để tâm thù ghét ai không? Mình có gây cho người khác tức giận hay không? Mình có từng đam mê, ái dục hay không? Trả lời được những câu hỏi này một cách chân thật tức là chúng ta đã biết tại sao mình còn phải lặn hụp trong cái kiếp sống trầm luân đầy tai ương, phiền lụy này. Nếu tự thấy mình còn mắc nhiều chứng bệnh “nan y” vừa kể thì phải biết rằng con đường giải thoát của mình còn nhiều khó khăn trắc trở lắm, nên phải từ từ khai phá và hủy diệt những cái chướng mắc bằng sự quyết tâm và tinh thần tự giác của chính mình theo “tám con đường chân chánh”, tức là “Bát Chánh Đạo” mà Đức Phật đã vạch ra, đó là Chánh kiến, Chánh tư duy, Chánh ngữ, Chánh nghiệp, Chánh mạng, Chánh tinh tấn, Chánh niệm và Chánh định. Bát Chánh Đạo, hay “tám con đường chân chánh” này là những cái

chìa khoá để mở cánh cửa vô minh hầu đi tới cảnh giới niết bàn. Chúng ta đã có “những cái chìa khoá” đó rồi; vấn đề còn lại là liệu chúng ta có chịu dùng nó hay không! Con đường giải thoát có xa hay gần là do chính sự quyết tâm và tinh thần tự giác của mỗi người.

Trong mùa Phật Đản, mọi người con Phật hướng về đấng từ phụ Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni để lắng lòng quán chiếu, nhìn lại chính mình, tự kiểm điểm những hành động đã qua, kiểm điểm những lời mình nói, những lối suy tư của mình trong tinh thần “từ bi” và “vô ngã” của đức Phật, để loại bỏ hay vượt qua dần những chướng ngại của tham, sân, si và chấp ngã. Chúng ta vượt qua được những chướng ngại này càng xa thì chúng ta sẽ đến được càng gần với cái thế giới an lạc tốt cùng của đức Phật. Sở dĩ chúng ta còn vướng mắc những tham, sân, si, vì chúng ta còn chấp ngã, còn chưa thấu đáo được cái triết lý “vô thường” của đức Phật. Hy vọng rằng mỗi người chúng ta sớm ý thức nhìn ra được trên cõi đời này không có cái gì thực sự là của ta, kể cả thân và ý, bởi vì nó do những nhân duyên kết hợp mà thành, rồi cũng sẽ bị hoại diệt với thời gian và hoàn cảnh. Khi ý thức được như vậy thì chúng ta có thể từ từ dứt bỏ những thứ tham, sân, si để tìm được sự an lạc trong tâm hồn mình, đó chính là một cảnh giới của niết bàn vậy.

Thiện Nhân